

Voor de zekerheid testen op AI

Pluimveedierenartsen en GD krijgen op hun sectietafel soms pluimvee waarbij geen directe ziekteoorzaak is vast te stellen. En indien wel, dan wordt op basis van de ernst van de aandoening soms nóg een verwekker vermoed. „Sommige van die dieren zouden wij voor de zekerheid willen laten testen op aviare influenza”, zegt Albert Vink, spreekbuis namens de pluimveedierenartsen. Tot nu was dat onmogelijk, zonder het bedrijf eerst als ‘AI-verdacht’ aan te melden bij de overheid, maar nu is er een laagdrempelig programma.

Volgens Albert Vink, voorzitter van de Groep Pluimveewetenschappen van dierenartsenorganisatie KNMvD, moeten pluimveehouders en dierenartsen er altijd op verdacht zijn dat problemen in een koppel misschien te wijten zijn aan aviare influenza (AI), ondanks alle toezicht en controles op AI in Nederland. Want in Nederland wordt veel gedaan om AI buiten de staldeuren te houden: de overheid hanteert een waarschuwingsprogramma en heeft een breed internationaal netwerk om de situatie in het buitenland te beoordelen, er worden routinecontroles gedaan bij zowel wilde vogels als bedrijfspluimvee, er geldt een meldplicht bij verdenkingen en bij specifieke bedrijfsproblemen. Is dit niet voldoende om AI in een vroeg stadium vast te stellen? „Niet helemaal. Wij komen iets tekort”, aldus Vink.

Ook bij mildere symptomen

Nu worden pluimveekoppels één tot vier keer per jaar bemonsterd, afhankelijk van de soort en van de vraag of ze beschikking hebben over uitloop. Ook zijn pluimveehouders en dierenartsen verplicht om verdenkingen van AI te melden aan de overheid; op basis van symptomen, als er meer dan 3 procent uitval is of als de voer- en wateropname met minimaal 20 procent is gedaald. „Ook als we met mildere symptomen te maken hebben, zou er sprake kunnen zijn van aviare influenza”, zegt Vink. Hij denkt dan vooral aan de laagpathogene variant. „Op praktijkbedrijven zien we soms een daling van de voer- en wateropname van 10 tot 15 procent en maar weinig uitval. In sommige gevallen zouden we dieren graag voor de zekerheid laten onderzoeken op AI.” Maar AI-onderzoek is alleen mogelijk als het koppel eerst als ‘verdacht’ wordt gemeld bij de overheid. En volgens de geldende voor-

schriften wordt het bedrijf dan geblokkeerd, gaat de regio op slot en worden er kosten gemaakt. „Terwijl ik het koppel niet verdenk van AI, maar deze ziekte alleen wil uitsluiten.” Elke dierenarts laat het dus wel uit zijn hoofd om pluimvee voor de zekerheid op AI te laten onderzoeken. Althans, tot nu toe.

Laagdrempelig programma

De overheid, GD, het CIDC en de pluimvee-sector hebben nu een programma opgezet om AI-onderzoek te laten doen bij pluimvee, zonder dat dit directe gevolgen heeft voor de bedrijven. „Wij wilden een heel laagdrempelige controle, zonder protocollen”, zegt Vink. „Het is de expertise van de dierenarts die bepaalt of monsters voor AI-onderzoek in aanmerking komen.” De pluimveedierenartsen en GD-dierenartsen willen gebruikmaken van pluimvee dat voor sectie is aangeboden. Wanneer de dieren bepaalde verschijnselen vertonen (zie tabel) dan zouden zij, in overleg met de pluimveehouder, monsters willen doorsturen naar het CIDC voor AI-onderzoek. Vink schat dat dit 500 tot 1.500 monsters per jaar zal opleveren. Voor de AI-controle worden keelswabs en cloacaswabs van het voor sectie aangeboden dier opgestuurd naar het CIDC. De kosten van het CIDC-onderzoek worden vergoed uit het Diergezondheidsfonds (beheerd door de PVE). Ook de kosten voor transport worden uit het Diergezondheidsfonds betaald, wanneer dierenartsen gebruikmaken van de door GD georganiseerde vervoers-

Wanneer is AI-onderzoek zinvol?

Het is niet zinvol om al het (ingezonden) pluimvee-sectiemateriaal routinematig te screenen op AI. Screening is wel zinvol bij de volgende sectiebeelden:

Pluimveesoort sectiebeeld

Niet eiliegend*	ernstige luchtwegaandoeningen
Kalkoenen	ernstige luchtwegaandoeningen, dunne mest, ontstoken darmen
Legpluimvee	ernstige luchtwegaandoeningen, milde tot ernstige buikvliesontsteking in combinatie met productiedaling
Alle pluimvee	niet-afwijkend sectiebeeld, maar wel iets meer sterfte en/of een productiedaling dan wel groeiendaling

*met uitzondering van kalkoenen

Pluimveedierenarts Albert Vink zou soms pluimvee willen laten onderzoeken op AI. „Terwijl ik het koppel niet verdenk van AI, maar deze ziekte alleen wil uitsluiten” (foto: Geesje Rotgers)

dienst. De kosten voor de pluimveehouder zijn beperkt, hij betaalt de kosten van de verrichte sectie door zijn dierenarts of door GD (maar die werd toch al uitgevoerd).

Erg blij mee

„Mijn pluimveehouders zijn erg blij met het laagdrempelige programma voor AI-onderzoek”, zegt Vink die een praktijk heeft in Assen (N-B). „Pluimveehouders en dierenartsen hebben hier zelf op aangedrongen.” En als de uitslag onverhoopt ongunstig uitvalt? Vink: „Als de uitslag negatief is en er geen AI wordt aangetoond, merkt de pluimveehouder daar niets van. Als de uitslag toch positief is, wordt dit door het CIDC gemeld aan de VWA. Maar in dit ongunstigste geval, kun je dat ook maar het best zo snel mogelijk weten. Een laagpathogeen AI-virus kan namelijk muteren in een agressieve hoogpathogene variant, die veel schade aanricht. Hoe eerder je zo’n laagpathogeen AI-virus ontdekt, hoe kleiner de gevolgen voor de hele sector. Daarbij moet het pluimveeouders duidelijk zijn dat hen, in geval van een AI-besmetting, geen schuld treft. Het overkomt je!” Vink verwacht dat dierenartsen en pluimveeouders geregeld gebruik zullen maken van het nieuwe programma om AI-onderzoek te doen. „Het vergroot onze kansen om de pluimveeouderij te vrijwaren van AI.” <

door ing. Geesje Rotgers en drs. Teun Fabri Geesje Rotgers is bedrijfsjournalist bij de afdeling communicatie van GD in Deventer en Teun Fabri is pluimveedierenarts bij GD in Deventer